

Elhunyt Nóhrer Árpád elvtárs

A Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottsága, a Központi Ellenőrző Bizottság, a Szakszervezetek Országos Tanácsa, az Élelmézésipari Dolgozók Szakszervezete mély megrendüléssel tudatja, hogy Nóhrer Árpád elvtárs, a párt és a magyar forradalmi munkásmozgalm régi, hűséges harcosa, az MSZMP Központi Ellenőrző Bizottságának tagja, az Élelmézésipari Dolgozók Szakszervezetének elnöke hosszan tartó, súlyos betegség következtében február 24-én hajnalban elhunyt.

Nóhrer Árpád elvtárs temetése február 28-án, szombaton 14 órakor lesz a Mező Imre úti (Kerepesi) temető munkásmozgalmi pantheon-jában.

A családtagok, harcostársak és barátok a ravatalnál 13.30 órától róhatják le kegyeletüket.

A szegedi járásban

Csökken a továbbtanulók száma

Csökken a szegedi járás általános iskoláiból továbbtanuló fiatalok száma. Amíg például az 1962—63-as esztendőben a végzetek 18,6 százaléka tanult tovább gimnáziumokban, ez a szám 1968—69-re fokozatosan 5,7 százalékra csökkent. Ebből az 5,7 százalékból 70—75 százalék fizikai dolgozó gyereke, s ez az arány önmagában nem lenne rossz. Ha azonban abszolút számokban nézzük, ez a százalékszám mindössze 60—70 tanuló jelent, s ez már nagyon kevés.

E csökkenés okainak megvizsgálására és a tennivalók megbeszélésére járási művelődési értekezletre hívta össze tegnap délelőtt az MSZMP szegedi járási bizottsága és a járási tanács végrehajtó bizottsága a tanács Széchenyi téri székházába a járás iskoláinak igazgatóit, oktatásügyi, művelődésügyi szakembereit. A tanácskozáson részt vett és felszólalt dr. Kurucz Márton, az MSZMP Központi

Bizottságának osztályvezető-helyettese, valamint megjelent dr. Koncz János, a Csongrád megyei pártbizottság osztályvezetője. Dr. Ábrahám Antalnak, a járási tanács vb elnökhelyettesének megnyitója után Szabó Lajos, a járási pártbizottság osztályvezetője részletesen elemezte a fizikai dolgozók gyerekei tanulmányának és továbbtanulásának a helyzetét, s ismertette a feladatokat. A referátumot vita követte.

A beszámoló egyebek között felvetette a kérdést, hogy a csökkenés valódi oka nem a származás szerinti kategorizálás megszüntetése-e? Az okok nagyon sokrétűek, s nincs igazuk azoknak, akik ebben keresik a magyarázatot. Noha igen sokat tettünk oktatásunk fejlesztéséért, többek között javítottuk a szaktanár-ellátottságot, csökkentettük az iskolák közötti színvonalkülönbséget, úgynevezett diák szociális alapot létesítettünk, jó néhány olyan gátló körülménnyel kell még jelenleg

számolnunk, amely elsősorban a munkás-paraszt származású fiatalok továbbtanulását akadályozza.

Az egyik ilyen akadály, hogy kevés a kollégiumi férőhelyek száma, illetőleg, hogy a szegedi középiskolák kollégiumokba járási diák gyakorlatilag nem juthat be, továbbá, hogy a lakosság 50 százaléka még mindig tanynál él, s bár az utóbbi években 16 tanvai iskola szűnt meg, a körzetesítés elég lassú, s nem is várható ugrásszerű javulás. További akadály, hogy a közös gazdaságok nem kis része gyenge termelési adottságú és nem tudnak jelentősen segíteni a fiataloknak. Nem lebecsülendő az az akadály sem, amit sok család befogása jelent. Gátló körülmény, hogy a fiatalok kevésnek tartják az értelmiségiek induló fizetését.

Mindezek és egyéb hasonló okok következtében a továbbtanulás a szakmunkásképzés felé tolódott el. Itt emelkednek a számok, de sajnos a fiatalok nem a mezőgazdasági szakmák tanulására jelentkeznek, mint a járás helyzetéből, adottságaiból természetes lenne. Hanem ipari szakmákat választanak. Ez a továbbtanulás másik nagy gondja.

A feladatokat elemezve megállapította a tanácskozás, hogy gyors változásra nincs lehetőség. Az egészség-telenül felduzzadt osztálylétszámok csökkentése tantermek építését követeli meg. 26 olyan iskolája van a járásnak, amelyben még nincs villany, mindössze három községben van még diákotthon, minden harmadik diák osztályon vagy részben osztott iskolában tanul, különféle okok miatt egyre nehezebb a tanyákra pedagógust kapni; mindez anyagi probléma. Megoldása idői kíván.

Közös erőfeszítéssel azonban sokat javíthatunk a jelenlegi helyzeten. Politikai, nevelési és anyagi problémák együttes megoldásáról van szó. A pártszervezeteknek hatékonyabban kell foglalkozniuk ezekkel a kérdésekkel. Egyebek között arra kell ösztönözniük a tanácsokat, termelőszövetkezeteket, hogy segítsenek az anyagi problémák megoldásában, a tárgyi feltételek javításában. A pedagógusok legfőbb feladata, hogy egyetlen tehetséges munkás-paraszt származású gyereket se hagyjanak elkallódni. Minden tehetséges gyereknek tovább kell tanulnia, függetlenül a származástól. Tekintve azonban, hogy az elkallódás veszedelem — az ismertett okok miatt — legjobban a munkás-paraszt származású fiatalokat fenyegeti, itt van szükség a legnagyobb segítségre.

Tisztesség és nyereség

Hömpölyög a tömeg az üzletben. Nézegetik a legújabb árukat és méricskéik az árakat, viszonyítanak ehhez-ahhoz. Egy megjegyzés: „Ennyiért? Ez nem valami tisztességes dolog.” A megjegyzést sokféleképpen érthetjük. Bizonyos áruárak magas az én fizetésemhez képest, vagy úgy is, hogy bizonyos áruárak magas ahhoz az erőfeszítéshez, ahhoz a társadalmilag elismert ráfordításhoz képest, amennyit beleölték. Persze azt is lehet mondani, hogy kettő áll a vásár, kérhetnek bármennyit egy cikkért, nem kötelező megadni. Csak hogy nem ilyen egyszerű a kérdés. Sőt az előbb említett megjegyzés ilyen, vagy olyan fogalmazásban egyre gyakrabban elhangzik. Vannak, akik az igazságszolgáltatást emlegetik, hogy vonja felelősségre, büntesse meg a gazdálkodó szervezetet is, ha nagyobb hasznot vágnak zsebre, mint amekkorát a tisztesség megenged.

Ez alighanem még bonyolultabb, mint valamely egyedi áru árának a megítélése. Meddig tisztességes és mettől tisztességtelen a vállalatok nyeresége? Hol a határ, mikor kálthathatunk a bíráltnak? S a bírál mire hivatkozhat? Milyen definícióra, mely paragrafusra? Ha lenne ilyen, könnyű volna a döntés, de nincsen jogi formula a vállalati gazdálkodás nyereségösszegének megítélésében. Pontos határvonalat bajosan lehetne meghúzni. Előfordulhat, hogy az ötszörös ár tisztességesnek fogadható el, de elképzelhető, hogy a 20 százalékos haszon nem az. Akkor mit okoskodunk? Meditálgatni mégiscsak lehet, s érdemes is ebben a gondolatmenetben. Ha nincs jogi definíció, amely reagál az eseményekre, akkor előtérbe kerül valami más „műszer”, jelzőberendezés, amely átveszi ezt a szerepet, feladatot. Ilyen berendezéssel minden ember rendelkezik, s megítélését a közérköcs irányítja.

Sok példát lehetne felsorakoztatni. Többek között a szegedi járás területén több község tanácsától a Szegedi Ingatlankezelő Vállalat kéményseprő részlege behajtotta a seprési díjakat anélkül, hogy azért bármilyen munkát végeztek volna. A jogtalan nyereség elvonása érdekében az ügyészségi szervek megindították a hivatalos eljárást. Gyakran találkozni olyan esetekkel, amikor a számlák kiállításakor vastagon fog a vállalatok ceruzája. Ha reklamálnak, legfeljebb engednek a végösszegeből, mint a rajtakapott pincér. Persze az ilyen esetek egyértelműek. Igazságot lehet tenni, vissza lehet követelni a pénzt. De mi a helyzet abban az esetben, amikor a lólab nem lóg ki, de mégsem tartjuk tisztességesnek a nyereséget. Vannak ugyan pontosan körülírt szabályok a nyereséget illetően: a nyereség az áru ára és az áru önköltsége közötti különbözet — egyszerűen fogalmazva. Pontosabban: a nyereség a vállalati gazdasági tevékenység eredményének egyik legfontosabb kifejezője, amely összefoglalóan tükrözi a vállalati ráfordításokat és eredményeket.

A nyereség nagyon érzékeny a költségelemek alakulására. Ha az anyagjellegű kiadások mérséklődnek, a nyereség növekszik. Akkor is javítható a nyereség, ha a vállalatok hatékonyabban használják ki a rendelkezésükre álló eszközöket, épületeket, gépeket, egyszerűen az állóeszközöket, de a forgóeszközökre ugyanígy érvényes a tétel. Fordított a helyzet, csökken a nyereség, ha a gazdálkodó szervek az előbbieken gyengén szerepelnek. Sorolhatnánk tovább: különösen említésre méltó az élomunkával való gazdálkodás, mivel befolyásolja a fajlagos bérköltséget és mérsékli az illetményadót, tehát nagyobb lehet a nyereség aránya a bérekhez. Könnyű belátni, hogy a nyereség alakulásában a tevékenység teljes köre jól kifejeződik, s éppen ezért a legalkalmasabb arra, hogy a vállalati érdekeltségi rendszer mércéje legyen. S ennél a kiértékelésnél érdemes időzni.

Mérce szerepén kár lenne vitatkozni, hiszen jobbat aligha lehetne kitalálni. Érdemes azonban elgondolkodni a megszerzés módjainak, Lapunk vasárnapi számában egy interjú közöltünk, a pénzügyi szakember mondta el véleményét a nyereségről. Bizony nem is egy vállalat olyan mértékű nyereséget szerzett, amelyből könnyű szívvel milliókat tudtak más „rovatba” átnemteni. S mi történt ilyen esetben? Károsodás ér mindenkit. Közvetlenül a vállalat dolgozóit is, hiszen kevesebb a kiosztható összeg, de közvetve másokat is — köztük megint az érintett vállalatok munkásait is — mert az a nyereségtöbblet valahol az árakban kulminál.

De van ennek a nyereségszerzésnek még egy oldala. Vajon jól cselekszik-e az a vállalat, amely túllép a tisztesség határán? Nem! A szorult helyzetet ki lehet ugyan használni, csak az a kérdés, hogy meddig? A jó hír, amely arról győzi meg a vevőket, hogy az eladópartner korrekt a nyereség megszerzésében is, legalább annyit ér, mint a legjobb márkajelzés, amely a termék minőségéért szavatol. Kár volna a jó hírt, hiszen holnap is nap lesz, amikor visszaüthet a falánság, s nehéz lesz megszerezni a tisztességes hasznot is.

Gazdag István

Útfelújításokra négy milliárd forint

Tanácsülés a II. kerületben

Szeged II. kerületi tanácsa tegnap az MSZMP felsővárosi szervezetének helyiségében ülést tartott. A tanácsülés az 1970. évi költségvetési tervet és az 1969. évi költségvetési és fejlesztési terv zárszámadását vitatta meg.

Az idei gazdasági évre lényegében a tavalyihoz hasonló összeg áll rendelkezésre. A tervezett bevételek és kiadások valamivel meghaladják a 19 millió forintot (ebből az állami támogatás összege több mint 13 millió). Többek között a Gém és a Róna utca járdaépítését, a kerület forgalomszabályozó tábláinak karbantartását, a közvilágítás fejlesztését, a hiányzó utcanevtáblák pótlását, a rendezéshez szükséges tervek és dokumentációk elkészítését tervezik ebből az

összegekből. A tervezett kiadások emellett magukba foglalják a bölcsődék, óvodák és iskolák, az egészségügyi hálózat és más területek fenntartási-fejlesztési költségeit. Az útfelújítások összege 4,2 millió forint.

Az 1970. évi költségvetési terv vitájában Solymosi Lajos, Igloi Ferenc, Szaszko István, Nagy József és Daróczi Istvánné szóltak fel. A felszólalók felhívták az illetékesek figyelmét a megrendelt és kifizetett munkák (pl. az utcák takarítása és mosatása) szigorúbb ellenőrzésére, a hőeltakarítás elégtelenségére, az utcai szemétyűjtők rongálására. Felajánlották, hogy a Róna utcai járdaépítésnél a régi kövezetet társadalmi munkában felszedik.

Az 1969. évi költségvetési és fejlesztési terv vitájában

felszólalt Solymosi Lajos, Gombai Mihály, Hajnal László.

A vita után a tanácsülés az 1970. évi költségvetést és az 1969. évi zárszámadási jelentéseket egyhangúan elfogadta.

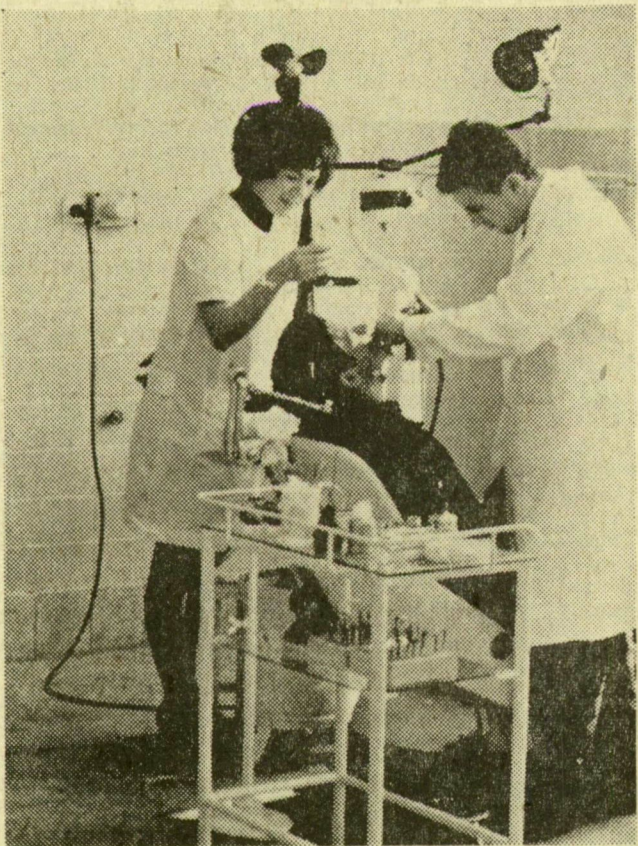
Ezután dr. Kerepesi József bejelentése következett, melynek alapján a tanács a fejlesztési alapra vonatkozó 1965-ös rendeletét — amely most járt le — egy évvel meghosszabbította.

A tanácsülés végén interpellációk hangzottak el. Solymosi Lajos, Soós Károlyné, Czirik Józsefné és Sipos József többek között a veszélyeztetett helyzetben levő gyermekek kérdését vetették fel. A felmerülő kérdésekre Pántva József vb-elnök és mások válaszoltak.

Új orvosi rendelő

Tegnap délelőtt ünnepélyes keretek között adták át rendeltetésének a Kenderfonó és Szővőipari Vállalat újszegedi, központi gyárában nemrég felépített orvosi rendelőt. Az ünnepségen részt vett és megtekintette az új létesítményt dr. Biczó György, a Szeged m. j. városi tanács vb elnöke, valamint több társadalmi, egészségügyi szervezet és iparvállalat képviselője is. A megjelentek előtt Tóth László, a KSZV vezérigazgatója ismertette az üzemorvosi rendelő felépítésének történetét.

A nagy tradícióval és népes munkásgárdával rendelkező vállalatnak eddig nem volt megfelelő egészségügyi intézménye. Egy elavult, s mindössze 61 négyzetméter alapterületű épületben, néhány szűk szobában látták el a dolgozókat. Az új rendelőt a gyár hajdani tűzoltóaktanyájából és új épületszárny felépítésével alakították ki 334 négyzetméter alapterületen, 29 helyiséggel. A gyári rendelőben helyet kapott az üzemorvosi — általános és belgyógyászati — fogászati,

Somogyi Károlyné felvétele

bőrgyógyászati, nőgyógyászati és reumatológiai szakrendelő, két fektető helyiség. Szeretnék mielőbb megteremtteni egy audiológiai vizsgáló lehetőségét is.

Az új rendelőben két-három ezer gyári dolgozó és nyugdíjas egészségügyi ellátását biztosítják. Képünkön: A fogorvosi rendelőben is megjelentek az első betegek.

Növelik a cementgyártást

Az Építésügyi és Városfejlesztési Minisztérium miniszteri értekezlete kedden megtárgyalta a cementipari kapacitás gyorsítómű bővítéséről előterjesztett tanulmányt és javaslatot. A korábbi vizsgálatok és a jelenlegi tanulmány is egybehangzóan megállapította, hogy 1975-ben 5,4—5,5 millió tonna cementre lesz szükség az országnak. Ez a szükséglet-számítás viszont azt is egyértelműen megmutatta, hogy a jelenleg épülő egymillió tonnás Beremendi Cementgyár átadása után elengedhetetlenül szükség lesz még a negyedik öt éves tervben — további évi 1—1,4 millió tonnás újabb cement-

termelő kapacitás megteremtésére is. A minisztérium még az idén kívánja a kormány elé terjeszteni a cementtermelési kapacitás bővítésére vonatkozó javaslatot.

Az építésügyi ágazat vezetői a korábbi, jól bevált gyakorlatnak megfelelően ezen a miniszteri értekezleten is beszámoltatták munkájukról az EVM egyik vállalatának vezetőit. A XI. kerületben működő Csőszelőipari Vállalat munkáját értékelték. (MTI)

Zászlólevonás a Gellérthegyen

Kedden délelőtt a Gellérthegyen ünnepélyes külsőségek között, katonai tiszteletadással levonták a magyar nemzeti lobogót és a nemzetközi munkásmozgalm vörös zászlaját, amelyek — a szovjet hadsereg megalakulásának 52. évfordulója tiszteletére — két napon át lengtek a hazánk felszabadításáért vívott harcokban elesett szovjet hősek emlékműve előtt. (MTI)